

L'HORTA SUD: LA POBLACIÓ I EL POBLAMENT.

(Veure l'espai 12 al plànol)

Continguts

- Identificar els traços més generals de la població de l'Horta Sud.
- Caracteritzar el poblament de l'Horta Sud al llarg de la seua història.
- Descriure i explicar l'evolució demogràfica de l'Horta Sud, especialment en els últims 50 anys.

Activitat 1: La població de l'Horta Sud

1a. Llig el text següent i, després, posa-li un títol.

Títol

L'Horta Sud és un espai reduït de 310 Km² (31.000 hectàrees) on viuen 400.000 persones, repartides en 20 municipis. Amb 1.290 habitants, aproximadament, per quilòmetre quadrat és una comarca molt poblada.

La població major és Torrent, amb més de 65.000 habitants i la menor, amb 130 habitants, és Lloc Nou de la Corona. Així, 9 municipis tenen més de 20.000 habitants, que són Alaquàs, Aldaia, Alfafar, Catarroja, Manises, Mislata, Quart de Poblet, Torrent i Xirivella; entre 10.000 i 20.000 hi ha 5 municipis, que són Albal, Benetússer, Paiporta, Picassent i Silla; entre 5.000 i 10.000 hi ha 4 municipis, que són Alcàsser, Massanassa, Picanya i Sedaví; i amb menys de 5.000 habitants hi ha dos municipis, que són Beniparrell i Lloc Nou de la Corona.

2a. Retola en el mapa els noms dels municipis i coloreix cada municipi segons aquestes categories: d'un color, els municipis que tinguen més de 20.000 habitants; d'un altre color, els compresos entre 10.000 i 20.000; d'un altre color, els compresos entre 5.000 i 10.000; i d'un altre color, els menors de 5.000 habitants. Després contesta les preguntes:

a. Com es distribueix la població en la comarca?

---

b. Com s'explica?

Activitat 2: El poblament històric.

1a. Llig el text següent.

EL POBLAMENT HISTÒRIC DE L'HORTA SUD

L'assentament més antic de la comarca que coneixem s'anomena la Muntanyeta de Cabrera, localitzat en el Vedat de Torrent i pertany a l'Edat del Bronze (finals del II mil·lenni a. C.). Era un xicotet poblat, tancat per un mur, amb escassa població que vivia d'activitats agrícoles i ramaderes, de la recol·lecció de fruits del camp i de la caça. També hi ha alguns vestigis d'aquesta època a Picassent. També tenim evidències d'un assentament iber (segles VIII a III a. C.) en la Llometa del Clot de Baylon (Torrent).

Les vil·les rústiques romanes (segles II a. C. al IV d. C.) es repartien per la comarca, especialment en el Pla de Quart (termes de Quart de Poblet, Aldaia, Alaquàs i Torrent) i al costat de l'Albufera (terme de Catarroja). Restes de làpides, torres, assuts, arcs, mosaics i monedes s'han trobat al llarg i ample de la comarca. Cultivaven els cereals, l'olivera i la vinya i no sols per a la seua alimentació sinó també per al comerç, a jutjar per àmfores emmagatzemades trobades en el Mas del Jutge (Torrent). En aquesta època van augmentar les rompudes i es van iniciar les séquies per a regar els camps (vestigis en Els Arcs (entre Manises i Quart de Poblet) i en el Pantà (Torrent). La població es va romanitzar, és a dir, va anar adquirint els costums, la llengua, les lleis, els cultius i les tècniques pròpies de la cultura romana.

En l'època musulmana (segles X, XI i XII especialment) es van ampliar i van organitzar els regadius i es van introduir cultius nous que,

amb el temps, serien importants: la taronja, amb fins ornamentals en aquesta època, l'arròs, la seda, la canya de sucre, el cotó i la palma datilera. Vivien en alqueries repartides per tota la comarca. Aquestes alqueries van ser l'origen de la majoria dels pobles de la comarca i algunes d'elles es van dotar de torres de sentinella i protecció.

L'ocupació cristiana (segle XIII i següents) va mantindre els cultius anteriors, va rompre més terres per al conreu i va introduir plantes tèxtils, com el cànem i la morera, destinades al comerç. En el segle XVI moltes alqueries ja s'havien convertit en pobles. En el segle XVII adquireixen importància les hortalisses i les fruites; s'introdueixen el panís, la creïlla i la tomaca, importats d'Amèrica. Cap a 1854 desapareix la producció de la seda i cap a 1865 decau el cultiu del cànem, conreus que són substituïts per l'increment de les hortalisses i per les plantacions de cítrics.

A partir de 1960 l'emigració ha sigut la principal responsable del creixement demogràfic i del gran auge dels pobles, de manera que més de la meitat de la població de la comarca ha nascut fora de la mateixa i molts pobles s'han convertit en ciutats. El creixement recent (1960 a 1975) ha sigut tan fort que s'han produït fusions de l'espai urbà i industrial, així la majoria de poblacions i fàbriques apareixen unides. En l'actualitat la població de l'Horta Sud, rural durant la primera meitat del segle XX, és urbana i es concentra en diversos eixos, com són el Camí Reial, els marges del riu Túria i la carretera antiga de València a Torrent.

2a. Situa en l'eix cronològic següent les lletres que es corresponen amb els fets que s'indiquen. A: El primer assentament que coneixem de la comarca; B: L'origen de la xarxa de séquies; C: La fundació d'alqueries; D: L'organització en pobles; E: L' introducció dels cultius de la creïlla, dacsà i tomaca; F: El major auge del cultiu de la seda; G: El cultiu de la taronja; H: L'època de major immigració; I: L'època en què la població de la comarca deixa de ser rural per a ser urbana.

2.000   1.000   0   500   1.000   1.500   2.000

3a. Llig el text i respon les preguntes.

ALAUQUÀS, UNA POBLACIÓ DE CREIXEMENT ACCELERAT

El municipi d'Alaquàs tenia 8.100 habitants en 1960; en 1970 eren 19.500 persones; en 1981, 23.500; i en 1996, 24.926. L'any 1970, 72 persones de cada 100 treballaven en el sector secundari (indústria i construcció). En 1975, 76 de cada 100 persones havia nascut en una altra població.

a. Quines conclusions pots deduir del text anterior?; b. Com les expliques?; c. Quines conseqüències va tindre aquest fenomen per a Alaquàs?; d. Va succeir el mateix en la resta de poblacions de l'Horta Sud?

4a. Llig el text i respon les preguntes.

MASSANASSA, UNA POBLACIÓ DE CREIXEMENT MODERAT

Massanassa té el seu origen en una alqueria musulmana; el seu topònim (massanar) podria traduir-se com "parador de Nasr". Després de la conquesta per Jaume I, l'alqueria va passar a ser propietat del cavaller Mateu Floriz, de l'Orde de Calatrava; a finals del segle XIV, Massanassa va ser venuda a Pere Boil i va pertànyer a aquesta família fins que els marquesos de Dos Aigües es van fer amb el seu senyoriu. En 1510 tenia uns 12 veïns (uns 50 habitants); en començar el segle XVII havia duplicat la seua població fins a les 20 famílies; en 1646, després de l'expulsió dels moriscs en 1609, només vivien unes 5 famílies i fins a 1713 no va recuperar les 20 famílies; en 1787 ja té 1.254 habitants i en 1.877 va assolir els 2.600; en 1.910, 3.300 habitants; en 1.970, 6.000; i en 1.996, 7.784.

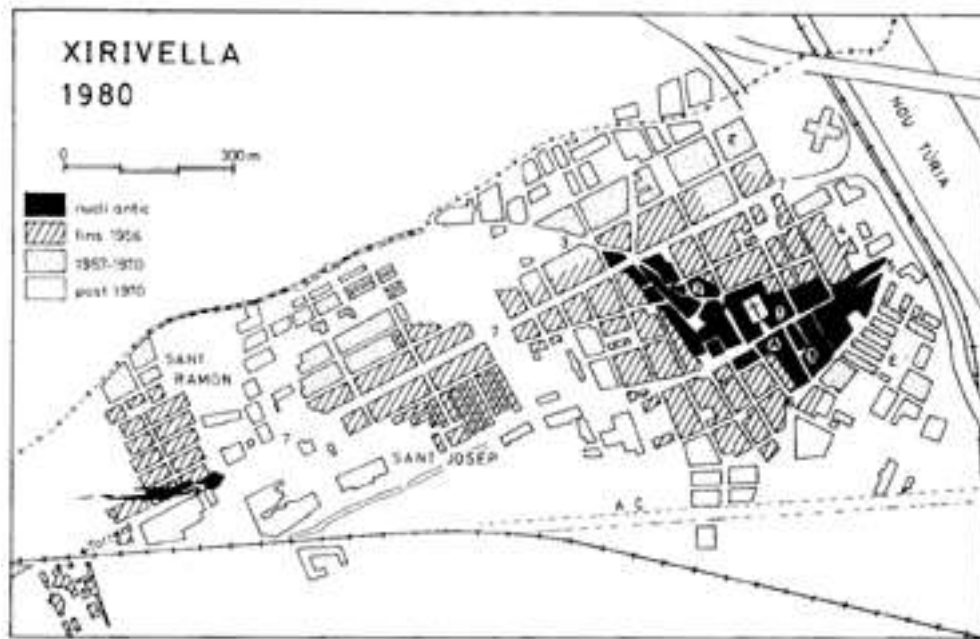
a. Què era una alqueria en l'època musulmana? I en l'actualitat?; b. Coneixes altres pobles de la comarca que tinguen el seu probable origen en una alqueria?; c. Quins quatre pobles de la comarca conserven torres musulmanes?; d. Quines conseqüències generals va tindre la conquesta i ocupació cristiana de les terres de la comarca?; e. Què era un senyoriu?; f. L'evolució demogràfica soferta per Massanassa és el model general dels restants pobles de la comarca?; g. Per què Massanassa no va créixer tan acceleradament com Alaquàs a partir de 1.960?.

5a. Llig el mapa següent i contesta les preguntes.

a. Quin fenomen es reflectix en el mapa?; b. Per què va succeir aquest fenomen?; c. D'on van vindre els immigrants?; d. Segons les dades del mapa de quines comunitats autònomes van vindre emigrants a la nostra comarca?; D'on van vindre més?; e. Quines conseqüències va tindre per a l'Horta Sud el fenomen anterior?

6a. Llig el plànol següent i respon les preguntes.

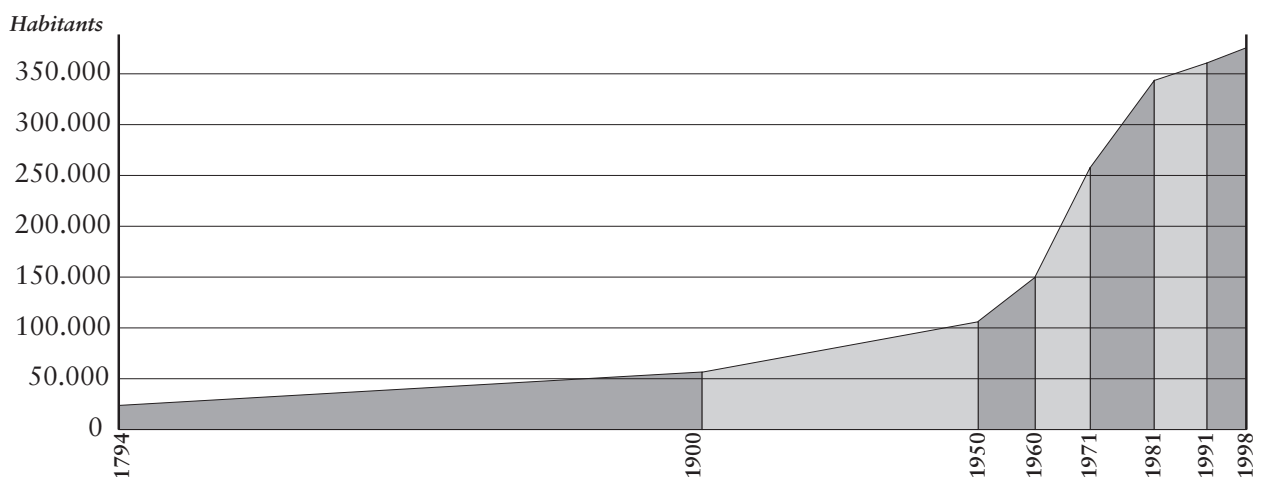

a. Quina ha sigut l'evolució urbana de Xirivella?, quines parts pots diferenciar en la ciutat segons el plànol?; b. Com l'expliques?; c. Quines conseqüències ha tingut?; d. Ha succeït el mateix en altres ciutats i pobles de l'Horta Sud?

Activitat 3: L'evolució demogràfica de l'Horta Sud

1a. Llig el gràfic següent.

Gràfic amb l'evolució de la població i les etapes econòmiques

2a. Interpreta i explica el gràfic anterior. Per a això contesta les preguntes.

a. Quants habitants va tindre aproximadament la comarca durant l'Edat Moderna (Segles XVII i XVIII)? I durant la primera meitat del segle XX? I cap a 1.970?.

b. Com es pot explicar el baix creixement durant els segles XVII i XVIII? I l'important creixement del segle XIX? I el creixement espectacular entre 1960 i 1975?

c. Quines conseqüències, positives i negatives, ha tingut el gran creixement de la població de l'Horta Sud en la segona meitat del segle XX?